

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Antidecalogvs Theologico-Politicvs Reformatvs

Dript, Laurentius a

Paderbornae, 1672

Articvlvs VII. Contra III. Decalogi Praeceptum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13441

ARTICVLVS VII.

Continens Propositiones, contra
tertium Decalogi Præceptum à Neo-
tericis, Adinventas.

I. **T**ertium decalogi Præceptum, quod
quantum ad substantiam, est morale,
quantum verò ad modum, positivum, dire-
cte quidem sub se continet auditionem mis-
sæ, & abstinentiam ab operibus servilibus,
& quibusdam operibus forensibus: Redu-
ctivè verò ad ipsum spectant, observatio Je-
juniorum ab Ecclesia præceptorum, & le-
ctio horarum Canoniarum in Beneficiatis
& ordinatis. Ita *Caramuel. Theol. fund. m.*
1537. Coluntur ait dies festivi cessatione à ser-
vili labore, coluntur auditione Missæ, & hora-
rum lectione, coluntur etiam abstinentia & je-
junio Et Tamburinus in præf. lib. 4. ad Deca-
logum. Per sanctificationem seu observationem
sabbati præcipitur observatio festorum, quæ
nunc propria sunt populi Christiani. Eiusmo-
di autem observatio consistit ex Casetano in

tribus: in Missa auditione: in abstinentia ab operibus servilibus, in abstinentia quorundam operum forensium. Addo & quartum in observatione jejuniorum quae instituta sunt certis diebus in honorem Christi & Sanctorum. Et quidem praeceptum de audienda diebus dominicis & festivis Missa, laxitatum patroni quodammodo evertunt, dum docent.

PROPOSITIO I.

Satisfacit Praecepto Ecclesiae de audiendo sacro, qui duas ejus partes, Imo quatuor, à diversis simul celebrantibus, audit.

2. **Q**uam, ad instantiam Episcopi Gandavensis Ann. 1658. reprobavit facultas Theologica Lovaniensis, & falsam esse, & praeceptorum Ecclesiae elusifam, nec majorem habere apparentiam de quatuor sacri partibus, quam de viginti censuravit: quæ certe argumentatio adeo est manifesta, ut illa etiam non latuerit prædictæ propositionis assertores: Vnde quidam ex illis cum dixisset, qui mediam Missam, v. g. post consecra-

tionem usque ad finem audivit ab uno sacerdote, audiendo postea eodem die ab alio aliam mediam ab initio, v. g. usque ad consecrationem, præcepto satisfacere saltem propter extrinsecam auctoritatem multorum, id asserentium probabile esse: Mox subjungit contrariam sententiam se veram iudicare, propter absurdum ab universitate allatum, quod ex ea sequitur, adeoque cum absurdum non sequatur, nisi ex absurdo, juxta illum, eadem sententia probabilis & tamen absurda erit. Prudenter proinde aget qui, qui illam ut sententiam probabilem sequitur, juxta principia supra allata, & tamen absurde aget, prudentiaque illius absurda erit.

PROPOSITIO II.

In audiendo Missam de præcepto, & recitandis horis Canonicis ex obligatione satis est attentio externa.

3. **H**ancidem Author, uti & priorem cum Sylvestro & pluribus aliis probabilem affirmat, hoc ductus argumento;

quia Ecclesia non potest præcipere actum
interiorem, cum non habeat potestatem ni-
si in exteriora: sed contra hanc infurgit *Cabe-*
Xudus, eam falsissimam & prorsus improba-
bilem asserens, fortiori & Ecclesiæ argumen-
to ductus, quæ præcipit similes actus auditi-
onis sacri & lectionis horarum, ut sint in &
à virtute religionis adeoque actus virtutis;
qui necessario interiores sunt, cum medium
in quò consistit virtus, necessario sit à ratio-
ne. Est quoque sciendum, quod præceptum
auditionis sacri sit partim naturale, & mo-
rale, in quantum à Deo jubetur sanctifica-
tio diei, partim positivum, in quantum tali
diei affigitur; cum proinde posterius cadat
super prius, vis prioris quo sanctificatio,
cultus, adoratio & devotio erga Deum de-
mandatur in suo vigore manet, solaque cir-
cumstantia & tempus impletionis adjun-
gitur.

4. Clarius id ipsum circa orationem ho-
rarum Canonicarum ex Ecclesiæ præcepto
elucet, nam *cap. dolentes de celebrat. Missa-*
rum mandat, ut ea fiat *studiose, pariter & de-*
votè, devotio autem, secundum omnes, est
actus

actus religionis interior, per hoc ab adoratione distinctus. Ex quibus colligere licet idem dicendum de præceptis annuæ confessionis, & communionis, illas enim Deus & Ecclesia, non ut quasdam ceremonias exteriores, sed in ordine ad fidelium sanctificationem & justificationem præcepit: Ne divinas illas maledictiones, comminationes & exprobrationes incurrerent, quibus *maledicti dicuntur qui faciunt opus Dei negligenter: & hypocritis & simulatoribus assimilantur*, dum exterius se sanctos pios, & labijs Deum honorantes ostendunt, cum tamen cor eorum longe sit ab ipso: Certe simulata sanctitas est duplex iniquitas. *Venit hora & nunc est ait Christus Ioan. 4. v. 23. & 24. quando veri adoratores adorabunt patrem in spiritu & veritate. Nam & Patres tales querit qui adorent eum. Spiritus est Deus, & eos qui adorant eum in Spiritu & veritate, non sola vocis resonantia oportet adorare. Sed ut mens voci concordet.*

5. Indignum revera est, Ecclesiam in præcepto legendi horas Canonicas non plus indicere Clericis & Monachis, quam præstari possit

possit à psittacis. *Humana ratione* inquit *Augustin.* in psal. 18. non quasi avium voce cantemus, nam & merula & psittaci, & corvi, & pica, & huiusmodi volucres saepe ab hominibus docentur sonare, quod nesciunt; scienter autem cantare, natura hominis, divina voluntate, concessum est: & *Laurentius, Justinianus lib. de disciplina Monast. conversionis. cap. 17.* quã saepe, ait, qui divinis occupantur laudibus, solo assistunt corpore, & tanquam garrula aves, sine interiore sensu emittunt verba: de talibus, apud prophetã dicit *Dominus;* *populus hic labiis me honorat, cor autem eorum longe est à me; loquitur & ignorat, cui; clamat voce, nec seipsam intelligit, nam totaliter extra se posita adversum se Deum provocat vehementer; si provocat vehementer, utique offendit graviter, si graviter certè non venialiter sed mortaliter. Vana proinde & stulta fuit illius jactantia, qui tempore divini officij uno momento cœlum versans altero ad subterranea transiens & millies voluntarias distractiones admittens nihilominus asserere ausus fuit, se certo scire, imò jurare posse, se nequidem per hoc venialiter peccasse.*

6. Ad

6. Ad fundamentum ergo Sylvestri supra allatum respondetur, posse Ecclesiam & superiores, actum interiorem saltem indirec-
te præcipere, in quantum præcipiunt actum
exteriorem, de cuius essentia est actus inte-
rior, quique sine interiore stare non potest,
quod ex consequenti satis colligitur, dum
videmus Ordinarios locorum, in eos, qui
quidquam contrarium interiori devotioni
sub divinis agunt, animadvertere, quod utri-
que non facerent, si vel se actus interiores
mandare, vel subditos ad illos obligari non
posse, arbitrarentur.

PROPOSITIO III.

*Satisfacit Præcepto Ecclesie, qui non inter-
est consecrationi.*

7. **R**atio est, quia potest quis adhaerere
sententiæ illi, quæ docet, essentiam
sacrificij in communione consistere, que-
cum sit probabilis, non peccabit, qui illam
sequitur: sed an hæc sit probabilis, iudicium
penes alios sit. Certum est esse contra cer-
tentem Doctorum; nec præcepto Ecclesie
satis-

satisfacit, qui solam illius partem essentialem audit; alias secundum sententiam communem illorum, qui illam in consecratione constituunt, soli illi interessens satisfaceret, quod absurdum est: Ecclesia siquidem, in præcepto auditionis missæ, non ad partem essentialem vel integram respexit, sed missam audiri præcepit, quæ utique partes tam essentielles quam integrales complectitur.

8. Id quod clarissime indicat *Lay. lib. 4. tract. VII. cap. III. assert. IV. Missa integra audienda est, saltem usque ad sacerdotis benedictionem. juxta Cano. 47. Concil. Agathensis & c. cum ad celebrandas dist. 1. de consecrat. quod sumptum est ex Concil. Aurelianensi 1. Can. 28. qui autem partem aliquam Missæ sine justa causa prætermittit, peccat; venialiter quidem, si sit pars exigua; mortaliter vero, si sit notabilis, ferme autem consentiunt doctores, non esse partem notabilem, ideoq; mortaliter non peccari, si quis à principio Epistolæ, vel secundum alios à principio Evangelij usque ad finem missæ intersit, vel à principio Missæ usq; ad communionem Sacerdotis, qua de re videri potest Sotus cit. quæst. 2. a. 1. §. in calce demum articuli,*

articuli,

articuli, S. Anton. p. 2. tom. 9. cap. 10. §. 1. S. verb. Missa. 2. q. 1. Navar cap. 21. num. 2. Enchirid. de orat. c. 10. num. 43. Toletus lib. 7. Sa. verb. Missa auditio. num. 2. Suarez sect. 2. §. secundo.

PROPOSITIO IV.

Missam omitti potest in die festo ob lucrum, quod tum cessaret, si quis illi interesset.

PROPOSITIO V.

Licite quis vadit ad venationem licet prasciat se non posse habere Missam.

9. **Q**uid gratius avaris mercatoribus, causidicis, venatoribus, omnibusque temporalis lucri potius, quam aeternae salutis cupidis, afferri posset, quam quod valeant liberè, & absque peccato contra præceptum Ecclesiae Missam omittere, & nihilominus lucro temporali & sensuali suo appetitu, inordinate afficiuntur, satisfacere: Nimirum his autoribus plus est corpus, quam anima, lucrum & sensualis oblectatio, quam propria

conscientia & præceptum Ecclesiæ. Mirû si
 Ecclesiæ Prælati hujus præcepti Autores
 tam fuerint stolidi, ut similes exceptiones
 non præviderint aut prævidere potuerint:
 Sed his immorandum non est, præceptum
 ipsum loquitur, cujus interpretatio, non pe-
 nes subditos sed penes ejus authorem, vel
 autoris successorem est: qui utique suo-
 rum verborum & præceptorum optimi sunt
 interpretes. Sicut priores omissioni præce-
 pti ad Missam obligatorij, sic quæ sequuntur
 omissioni horarum Canonicarum, vel in to-
 tum, vel in partem patrocinantur.

PROPOSITIO VI.

*Qui legit ea que in diurnali continentur,
 satisfacit officio Divino.*

PROPOSITIO VII.

*Qui caret breviario non tenetur ex di-
 urnali legere horas.*

10. **Q**uibus duabus sententiis tanquam
 probabilibus præsuppositis (do-
 cent

cent enim illam sat famosi & celebres (auctores) si quis ab obligatione horarum le-
 itinere eximere cupiat, consilium cuiusdam
 Neoterici sequetur, ut itineri se commisit-
 rus diurnale suum conferat, Breviario don-
 relicto sequens sententiam priorem se scilicet
 cet per illud posse satisfacere: postquam ve-
 ro se jam itineri commiserit, sententiam
 mutet & posteriorem sequatur (neque enim
 homo suarum sententiarum & opinionum
 est mancipium) sicque quam diu v. g. in iti-
 nere erit, & breviario caruerit, absque ulla
 peccato & scrupulo horas omittere poterit
 quod si talis omittere sit Canonicus, qui in
 Angliam, Hollandiam, Sueciam, Norvegi-
 am, Daniam, vel similes partes recreationis
 vel linguarum addiscendarum vel peregrina-
 nas terras moresque hominum dignoscendi
 causâ proficiscitur longo tempore eman-
 rus; nequidem ad restitutionem fructuum
 obligari poterit, utpote absque culpa & pec-
 cato horas omittere, cum poena non nisi
 peccato infligatur, & ad impossibile nemini
 obligari possit, nec propter ejus omissionem
 puniri. Ecce quam favorabilis ad inventio-

etym sup

Inde-

ludendi Ecclesiasticum de legendis horis
 Canonicis præceptum. *de di. sup. il. ca. 10. r.*
 II. Quod si jam utriusq; assertionis cau-
 sam inquiras, Prioris utique hæc erit, quod
 lectiones, quæ in matutinis dici debent, ad
 substantiam Divini officij non spectent, a-
 deoque sola psalmodum & hymnorum le-
 ctione obligationi satisfaciatur; posterioris
 autem, quod qui totum legere non potest,
 ad nihil teneatur: Sed quam utrumque fun-
 damentum sit frivolum, quilibet seposita af-
 fectione facile videbit: Nam primum expres-
 se est contra mentem Ecclesiæ, quæ horarum
 substantiam modum & ordinem præscrip-
 sit, & mandavit: quod mandatum cum sit in-
 re gravi, sub mortali indubiè obligabit, nisi
 materiæ parvitas excuset: non est autem ma-
 teriæ parvitas novem lectiones in Romano
 duodecim in Benedictino officio, volunta-
 rie & scienter omittere; maxime si cum psal-
 mis matutinarum fiat comparatio. Vel gra-
 viter hallucinati sunt, qui judicarunt omis-
 sionem cujuslibet nocturni esse peccatum
 mortale, hoc summo rationabili fundamen-
 to ducti, quod nocturnum quodvis horam
 quamvis

quamvis minorem in quantitate adæquet, si non superet, & sit inter nocturna sicut horas minores si non omnimoda saltem aliquo qualiter proportionata distinctio.

12. Sic quoque nec secundum fundamentum subsistere potest, certum est enim horas Canonicas inter se esse distinctas, Matutinum scilicet cum laudibus à Prima, Prima à Tertia, Tertia à Sexta &c. & obligationem cujuslibet separatæ horæ esse sub mortali. Communis enim sententia est omnes horas unius diei omittentem, vel unum peccatum mortale virtualiter septuplex, sicuti qui uno ictu septem homines interficit vel septem distincta peccata mortalia committere. Cum ergò diurnali horæ omnes minores, & ordinarie etiam psalmi nocturnorum contineantur, indubie quis obligabitur, ut si matutinum ob breviarii defectum legere non possit, saltem alias quas potest horas absolvere non negligat, & si non unum, saltem sex peccata mortalia distinctam obligationem habentia evitare satagat.

13. Ridicula est etiam illa, quam quidam adducit, ratio, qua Benedictinum horam minorem

minorem omittentem, non peccare mortaliter (eo quod illa sit vix media hora minor Romana) arbitratur: non enim tam à quantitate, numero & longitudine psalmodiarum quam intentione Ecclesiæ, horas distinguentis, & ad quamvis separatim obligantis, sumendum & formandum est iudicium: Unde non minus in eo iudicio, peccabit mortaliter, qui vesperas Sabbathi sancti, quæ in uno psalmulo, cantico, Magnificat, & collecta consistunt, quam qui vesperas Paschales quadruplo vel quintuplo maiores omiserit.

Præterea hic alias plures sententias Præceptorum Ecclesiæ laxativas, scilicet.

PROPOSITIO VII.

Vnicâ Confessione, & Communionem duorum annorum obligationi satisfacere potest.

PROPOSITIO VIII.

Vnicâ officij divini lectione duorum dierum obligationi satisfacere potest.

Propo-

PROPOSITIO IX.

*Qui facit confessionem voluntarie
lam, satisfacit præcepto Ecclesie.*

PROPOSITIO X.

*Licitum est quotidie per totum annum
gere officium de Resurrectione Do-
mini.*

14. **S**ed quia earum Auctor & Assertor
Seas ipse quasi implicite revocavit, &
jam immediate ante aliquatenus impugnavit
& everſæ, omnes etiam à Sede Apostolica
Anno 1665. sub Alexandro VII. condemna-
tæ sunt: Ad alia progredimur.

15. Præter auditionem Miſſæ, quilibet
Christianus vi tertij hujus præcepti decalogici
obligatur ad vacandum à quibuslibet
peribus fervilibus. Prophanatur enim
dem quoque ſanctificatio Sabbathi: Videtur
eſt illud Alexandri III. de feriis ad Episcopum
pum Triburienſem reſcriptum: Tam veteris
quam novi teſtamenti paginam ſeptimum

em ad humanam quietem specialiter deputasse, & tam eum quam alios dies Majestati altissimi deputatos, nec non natalitia sanctorum Martyrum Ecclesiam decrevisse observanda, & in eis ab omni opere servili cessandum. Cujus Deus ipse nobis luculentissimum dedit exemplum, dum die septimo à condito mundo cessavit, & requievit ab omni opere quod patrarat. Vbi bene notandum est quod dicitur ab omni opere scilicet servili, hoc enim solum ab Ecclesia prohibetur, ne ulla detur exceptio, nec quicquam sabbato, qui jam Dominica est, nobis licere credamus, quam quod de Deo dicitur, *benedixit*. hoc præceptum laxant & evertunt qui docent.

PROPOSITIO XI.

Non peccant puella diebus festivis in privato suentes & laborantes.

ET hoc ea de causa ne se ad fenestras conspicendas, præbeant ne garriant, atque otium vitent.

Q

Propo-

PROPOSITIO XII.

Idem possunt Rustici, & Mechanici.

16. **T**Am ut vitent otium quam ut occu-
siones potitandi, ludendi & rixandi
&c. declinent, quasi vero non possint aliter
tales occasiones vitari, ut necesse sit ea pro-
pter serviliter laborare. An non potest tem-
pus utiliter transigi piis & indifferentibus
bonum finem ordinatis colloquiis, piorum
librorum lectione, vel eorum auditione, or-
atione, vel templi visitatione? Annon obe-
dientia & divinorum mandatorum obser-
vatio melior est quam victima: Certo si pa-
ter filio, dominus servo abstinere ab operi-
bus servilibus demandaret, utique illis pare-
retur: Jam Deo præcipienti, ut diem Sabbe-
thi sanctificemus obedire renuimus: simi-
liter sed ex viliori motivo serviliter labora-
tes excusant qui dicunt.

PROPOSITIO XIII.

*Licitum est pictoribus sine magno appo-
ratu diebus festivis pingere.*

17. **H**anc opinionem Author fatetur i-
 deo se, ut probabilem defendere
 contra communem, quia scit quam ægre pi-
 ctiores apud se sibi persuaderi patiantur, ut
 festis diebus omnino à pingendo abstine-
 ant, idemque format iudicium de typogra-
 phis characteres ordinantibus, quia ipsi in
 ea persuasione sunt, quod peractà re divinà,
 quæ præcedentibus diebus neglexerunt,
 compensare possint; ratio autem motiva est,
 quod sibi persuasum habeant artem suam es-
 se liberalem, idque propter delectationem
 quam ex illa percipiunt.

PROPOSITIO XIV.

*Licitum est diebus festivis venari, aucu-
 pari, piscari.*

18. **E**T si enim inquit Author venari, aucu-
 pari, piscari, ex genere suo servilia o-
 pera esse videantur, ideoque jure communi
 prohibita, sicuti colligitur *ex cap. licet de fe-
 riis*, Consuetudo tamen obtinuit, ut festis
 diebus licitæ sint recreationis causa venatio,
 Q2 item

item piscatio in fluminibus sine multo opere ac labore: Maximè cum aliqui sentiant illa non servilia sed liberalia opera esse, eo quod ad animum recreandum spectent. Fundamentum ergo hujus assertionis, sicut & præcedentis est, quod illa non videantur opera servilia, cum fiant recreationis causa: sed quid si aliquis in operibus vere servilibus magnam habeat animi delectationem, an ideo judicari poterunt liberalia? & quid si quis in liberalibus operibus gravamina & fatigationem sentiat, an ideo æstimanda erant servilia: certe quodvis opus, ex natura sua, non ex accidenti est judicandum, quod sint opera servilia ex natura sua, ut Author ipsemet judicat, consuetudo nequaquam illa reddet liberalia; cum præceptum sanctificandi Sabbathum & abstinendi ab operibus servilibus, sit quoad substantiam naturale & divinum, generaliter autem non valeat consuetudo contra jus divinum & naturale, quod eleganter explicat *Panormit. in consuetudine. c. 3. de consuetudine.*

PROPOSITIO XV.

Barbitonfores, futores, & omnes spe notabilis lucri laborantes, diebus festiuis, non peccant, si non fiat ordinarie.

14. **I**N qua vides totam vim præcepti de sanctificando per feriationem Sabbatho simul & semel elaxari, idque intuitu lucri temporalis, nimirum his Authoribus plus est lucrum temporale quam lex Divina & Ecclesiastica, eo quod suis principiis conformiter illa vix & non multum frequenter obligent sub mortali. Olim mādarat lex divina *Deut. 5. Septimus dies Sabbathi est, id est requies Domini Dei tui, non facies in ea quidquam operis tu, & filius tuus, & filia, servus & ancilla, & bos & asinus, & omne jumentum tuum, & peregrinus qui est intra portas tuas, ut requiescat servus tuus & ancilla tua, sicut & tu.* Huic mandato ad tertium decalogi præceptum, quod ut supra dictum, quo ad substantiam est naturale, quantum ad modum positivum spectanti, successit in nova lege

Q3

lege

lege præceptum de celebranda dominica, in
memoriam resurrectionis & abstinendo in
eo sicut & omnibus diebus festivis, ab omni-
bus operibus servilibus, at quia non est addi-
tum tota die, hinc occasionem sumpserunt
novelli probabilistæ asserendi.

PROPOSITIO XVI.

*Per duas horas vocare operibus servili-
bus, in dominicis, & festivis non est
mortale.*

20. **M**odicum enim ut ajunt non curat
Prætor, & parum pro nihilo com-
putatur, modicum autem judicatur duarum
horarum spatium comparatione viginti
quatuor: nec obstat quod cum animo te-
neas te toto anno omnibus diebus domini-
cis & festivis id efficere velle, & de facto ho-
cias, quia unus dies festivus non connectitur
cum alio ad hujus materiæ gravitatem effor-
mandam, ex horum sententia, ob eandem
causam sequens quoque admitti poterit.

Propo

PROPOSITIO XVII.

Dominus habens 10. famulos quorum singulis mandat per duas horas successive in eadem Dominica laborare serviliter, non peccat mortaliter.

21. **N**Am nec opus unius cum opere alterius connectitur, etiamsi ita invicem succedat, ut totus dies labori insumatur; & singulorum labor, juxta, modo dicta, exiguus est. Sed quam inutilis hæc sit ratio, ex eo patet, quod talis Herus, ex intentione efficaci cupiat totum diem servilibus operibus insumi, & re ipsa id exequi faciat, per suum mandatum: adeoque sicut qui per famulum suum, alterum interfici curat, coram Deo & mundo est homicida, & magis principalis quam exequens; item qui alteri res suas furto auferri mandat, principalior est fur quam immediatus ex mandato, auferens, ita qui famulum vel famulos suos per totum diem festivum contra divinum præceptum, operibus servilibus insudare præcipit; coram

Q4

Deo

Deo non modo ipse, ex efficaci intentione est totius diei sacri violator, profanator & fur, quod enim quis facit per alium, per se fecisse censetur, Reg. Jur. in 6. Sed & famulos tali prophanationi simul involuit, qui Deo magis obedire tenentur quam præceptis Dominorum: sileo quod Domini ipsi peccent, si famulos vel famulas diebus festis laborantes conspiciant, & non corrigant, qui enim non vetant peccare dum possunt, jubent Bald. in L. sicut §. si quid ff. quod cuiusque, adeoque merito facientem & consentientem par poena constringit. c. nuper à nobis de Sent. Excomm.

22. Ad tertium decalogi præceptum spectare etiam observantiam Jejuniorum ab Ecclesia præceptorum dictum est in principio hujus articuli, sed ea non minus à laxitatum fautoribus, quam alia evertitur: Inter articulos enim ab Univeritate Theologiae Lovaniensi ad instantiam Episcopi Gandavensis censuratos & damnatos, unus est, qui sequitur:

Propo-

PROPOSITIO XVIII.

*Qui dormire nequit, nisi sumptâ vesperi
cœnâ, non tenetur Iejunare, nec in præ-
dio collationem sumere, & vesperi cœ-
nare.*

23. **C**Vjus si rationem investiges, hæc e-
rit, quia nemo tenetur pervertere
ordinem refectio-
num; at quæ causa hujus?
daturne forte aliqua in jure naturali vel po-
sitivo ejus obligatio vel præceptum. Imo
verò Ecclesiæ præceptum directe illi est
contrarium, quæ tantum ab est, ut vetet per-
versionem ordinis refectio-
num, ut potius
plures refectio-
nes inhibeat: Jubens deter-
minatis à se quadragesimæ aliorumque jeju-
niorum diebus omnes Christianos unica
refectio-
ne esse contentos, quæ an in pran-
dio, an vesperi sumatur in libertate relinqui-
tur: quod si ex præcepto jejuni-
j nulla debeat
obligatis oriri incommoditas, ut quid canit
de Deo Ecclesiæ: qui corporali jejunio vitia
comprimis, mentem elevas, virtutem largi-

Q

ris

ris & præmia per Christum Dominum nostrum &c. Certè ardua est ad virtutem via, nec vitia nisi pugnando & carnis mortificatione comprimuntur, sed allegata propositione absurdior castisque auribus horrenda est, quæ sequitur.

PROPOSITIO XIX.

Defessus ex labore licito vel illicito, & commixtione cum fœminis, liberatur à lege jejuniij.

Favorabiliores sunt quæ sequuntur,

PROPOSITIO XX.

Propter Authoritatem Doctorum prohibibile est, nullos artifices obligari ad jejunia.

PROPOSITIO XXI.

Usus matrimonij est causa sufficiens admittenda jejunia.

Propo

PROPOSITIO XXII.

Qui in die Iejunij sæpius modicum comedit, licet notabile sit, non frangit Iejunium.

PROPOSITIO XXIII.

Omnes officiales in Republica, qui corporaliter laborant, sunt excusati à Iejunio, siue labor sit com- siue incompatibilis cum illo.

PROPOSITIO XXIV.

Excusantur à Iejunio, qui iter agunt equitando, et si necessarium non sit, & unius duntaxat diei iter conficiant.

24. **E**X quibus omnibus quid aliud quis inferre poterit, quam in vanum latam Iejunij legem, cum nullus illa teneatur, si enim nulli artifices, quomodocunq; etiam labo-

laborantes jejunare obligentur, jam futores, sartores, barbitonfores, fossiores, ferrarij, Prædicatores, Lectores, Confessarij, Advocati, Procuratores, scriptores, musici, itoragentes, prægnantes conjugati &c. erunt soluti lege Jejunij, quis jam superest qui obligabitur? forte Monachi, sed in illis major est causa disobligationis, quam in multis jam allegatis, hoc attento quod nulli musici plus & cum majori labore cantent quam Monachi. Patres etiam societatis, qui non cantant continuis studiis occupentur, que plus quam laborem manuum fatigare nullum dubium est; adeoque evanescit jejunij lex. Sed longe aliam fuisse Ecclesiæ mentem, declaravit felicis recordationis *Alexandre VII. dum Anno 1666. 22. Martij*, tres ultimas directe, alias verò indirecte tanquam scandalosas condemnans; unicum hic satis mirum nequeo, quomodo has sententias tanquam probabiles, quidam defendere ausi sunt, cum tamen rationes ob quas futilissimæ, & nullius momenti sint: & tamen docuerint illas sat celebres moderno seculo doctores.

25. Vnde probabilitas extrinseca non defuit, sed an illa sufficiens, afferunt hoc suis principijs conformiter, omnes Neoterici; sed nunquid propter illam, illi, qui eorum rationes norunt salvâ conscientia contra præceptum Dei vel Ecclesiæ agere poterunt, & ex invincibili ignorantia se procedere, & operari audebunt prætere? sic nimirum principiis probabilitatis abutimur eademq; male applicamus. Sileo quod quidam ex ipsis, licet quandoque ponant ratiunculas nullius momenti, ne tamen auctoritatem amittant, illas tales esse jactent, quas ceteri licet legant, non capiant, & audientes non intelligant: quasi verò nec Deus alijs tantum luminis dederit naturalis, qua humanâ industriâ ad inventas rationes penetrare queant. Sed de his satis ad alia jam procedamus.

Tanquam tertij hujus præcepti violatores, quoque censeri possunt, rerum sacrarum prophanatores Simoniaci, quibus quoque liberum Simonix exercitium concedunt qui docent.

Q

Propo-

PROPOSITIO XXV.

Dare temporale pro spirituali, non est Simonia, dum datur non ut pretium, sed solum, ut motivum conferendi spirituale, vel ut compensatio gratuita, etiamsi temporale sit principale motivum dandi spirituale, & finis illius rei spiritualis.

26. **Q**uod si verum est, certe conceptus Simoniae erit idea Platonica, neque Simoniae primi Authores Simon Magus, Giezi & Balaam, accusari poterunt de quibus Hugo Viterbinus l. 2. de Sacramentis p. 30. c. 2. Simoniaca heresis contagium jam olim in Balaam pullulavit, qui divinationis pretio proposito ad malum dicendum populum Dei perrexit: dehinc duo hujus heresis auctores leguntur pestilentes immerfisse, alter sub Prophetica, alter sub Apostolica doctrina: Prius Giezi magister esse videtur, deinde Simon auctor videtur emergentium, & nihilominus secundum jam positum principium, omnes tres se à labe haereticæ

cile expurgabunt, si asserant se nummos vel accepisse, vel Apostolis obtulisse, non ut pretium, sed ut motivum dandi vel accipiendi rem spiritualem: vel certe per modum gratuita compensationis. Neque enim Naaman pretium ut pretium, sed ut benedictionem obtulit; Vnde illa verba ejus. *Obsecro ut accipias benedictionem à servo tuo.*

27. Sed his non obstantibus supradictum articulum reprobarunt, & damnarunt facultas Theologica Lovaniensis anno 1657. Archiepiscopus Senonensis Anno 1658. & Episcopus Namurcensis in sua Synodo An. 1659. tanquam novum, periculosum & salutis animarum destructivum; Censura Archiepiscopi Senonensis est, ut sequitur: *Hæc Doctrina quæ Simonia, contra jus Divinum crimine eos liberat, qui pecuniam propter sacerdotia vel dederunt vel acceperunt, modo pecunia motivi locum habeat non pretij, tota falsa, nefaria & impia est: hæresin Simoniacam toties à sanctis Concilijs & Pontificibus damnatam subdole renovans, & ad implendam lupis Ecclesiam, & corrumpendam, eam in ipso fonte, idest sacerdotum ordine sanctitatem inventa.*

28. Por-

28. Porro non esse necesse ad incurren-
dam labem simoniacam intercedere pactum
clarissimis verbis ostendit *S. Petrus Damianus*
lib. 2. Epist. 2. sunt nonnulli inquit, qui vel
antequam consecrationis exhibeant ministeri-
um, vel ante decisum causa negotium, nullum
pacti sunt commodum: Postmodum vero tan-
quam à debitoribus exigunt & extorquentes
renunciationibus vehementer insistunt; Hi
non dubitent se Giezi crimen incurrere, qui
postquam Naaman curatus est, jamque rever-
tens, de dono S. Spiritus ausus est pecuniam pro-
stulare; Quibus verbis an tangantur, ut Si-
moniaci, qui invicem resignant præbendas
Cathedrales, Canonicatus vel beneficia sub
promissione unius paris Chyrothecarum, ut
vulgo dicitur, non quidem ut prætium, sed
titulo gratitudinis aut gratiosæ compensati-
onis dandarum, ipsi videant: Certe per hoc
quod post factam resignationem, ut debi-
tum similia exigunt, se labe Simoniaca irre-
titos, ostendunt: & de numero successorum
Giezi esse, & hoc tanto certius quod faten-
coguntur se non fuisse resignaturos nisi præ-
supposita tali promissione: pretiumque pro-
missi

missi t
dinari
tract
bus via
Simon
Intoler
emana
catus a
Dei in

A

Cont
Quar

D
adverf
cundæ
norati
annex
rumq;
dam et

missi talis paris Chyrothecarum tantum ordinarie sit, ut plus, si formalem inirent contractum, exigere vix possent. Sed illis omnibus via obstructa est, & vere declarati sunt Simoniaci per Bullam *Pij V.* quæ incipit. *Intolerabilis multorum perversitas &c.* quæ emanavit Anno 1569. Kalend. Junij, Pontificatus anno quarto, & in alia quanta Ecclesia Dei incommoda Constit. 58. tom. 2. Bellarij.

ARTICVLVS VIII.

Continens Propositiones contra Quartum Decalogi Præceptum à laxitatum Patronis adinventas.

I. **D**iscuffis illis, quæ tribus præceptis primæ tabulæ ad Deum spectantis adversari videbantur, jam ad præcepta secundæ tabulæ, in qua primum parentum honorationem præcipit, cui soli promissio est annexa transimus. Parentes honorandos eorumq; injuriam severissime animadvertendam etiam Ethnici, solo luminis naturalis instinctu